

'Xièxie' (gràcies)

Ester Franquesa, directora general de Política Lingüística, ho ha dit i escrit amb tota la raó: les llengües es mouen amb els seus parlants. Si abans el geolecte xinès era, a Catalunya, la llengua de pocs, ara els números han deixat de ser (tan) petits. No és anecdòtica, per exemple, la immigració xinesa en el barri del Fondo de Santa Coloma de Gramenet, ni en la d'altres poblacions catalanes.

També ara més que abans, segurament arran de la globalització, la societat catalana ha de fer referència a realitats xineses, molt llunyanes des de qualsevol punt de vista. Passa que, a l'hora de fer el trasllat de conceptes i paraules a la llengua catalana, hi ha força inseguretats. Fins i tot és pitjor: es fan errors considerables. Els que en saben es posen les mans al cap.

L'apunt

Sergi Vicente, excorresponsal de TV3 a la Xina, celebra que es posi en ordre el tractament dels mots xinesos en català. És un avenç poder sentir la pronúncia de les síl·labes i consultar la correspondència entre els dos sistemes de transcripció habituals.

Així ho van fer veure les autores de la *Guia d'estil per al tractament de mots xinesos en català*, una obra en línia que es va presentar poc abans de Sant Jordi (gen.cat.cat/llengua/BTPL/xines). Són cinc expertes en la traducció del xinès mandarí: Sara Rovira-Esteve, Helena Casas-Tost, Mireia Vargas-Urpi, Sílvia Fustegueres i Xianghong Qu.

Els errors que detecten recauen tant en el desconeixement de les regles ortogràfiques bàsiques del pinyin, incloent-hi la partició sil·làbica, com la falsa designació de determinades realitats. El quinze dia de la primera lluna, per exemple, no té lloc cap festival de les llanternes: és la Festa dels Fanalets. També és un error que algunes notícies facin referència al president Jingping: és com si diguéssim "el president Artur". La seqüència Xi Jinping és oposada a la nostra: en xinès primer hi ha el cognom i després, el nom. És curiós que alguns xinesos que viuen a Occident hagin acabat adaptant a la nostra tradició l'ordre dels components del nom. Ho fa fins i tot una de les autores de la guia, que signa Xianghong (nom) Qu (cognom).

Establir uns criteris sobre el tractament dels termes i dels referents xinesos per estandarditzar-ne l'ús és un objectiu de la guia. Paga la pena tenir-la en compte. *

El veí del costat escriu

"Aquesta ciutat hi ha massa pistoles per tan poc cervell." Ho diu Chandler / Marlowe a *La gran dormida* i es pot aplicar al moment present de la novel·la negra. I és que arriben tones i més tones de *noir* a les nostres llibreries. Hi ha bons autors i alguns d'excel·lents. Bons i millors llibres, però també un magma de mediocritat i clixé que els budells dels lectors deuen estar a punt de rebentar. I és que, com que tothom pot fer-ho, doncs fem-m'ho. Delinqüents, policies, *freaks*, advocats i periodistes. Propietaris de fotocopiadores, editors, músics, taxistes i polítics. Només es necessita un PC i tres capítols de *CSI*. De tant en tant ens aniria bé recordar que redactar bé no és escriure, de la mateixa manera que saber omplir un got no et converteix en cambrer.

Una de les conseqüències d'aquest empatx *noir* és que de tant en tant no sabem veure quan tenim un escriptor de gènere amb cara i ulls. I més si aquest té la virtut de la normalitat, de no prendre's gaire seriosament l'èxit i els números de vendes perquè ja fa molts anys que és a la fira (és traductor literari i lector editorial) i sap de què va tot plegat. És el paio normal. El veí del costat que resulta que escriu. En aquest cas, el veí es diu Toni Hill (Barcelona, 1966) i escriu bon material de gènere policial.

Toni Hill va vendre de la seva primera novel·la, *El verano de los juguetes muertos* (2011), més de 120.000 exemplars i traduccions a vint països. La primera part d'una trilogia que no tenia voluntat de ser-ho. L'any següent va treure *Los buenos suicidas* i ara tanca el cercle amb *Los amantes de Hiroshima*. Des d'un bon principi es van detectar molt bones notícies a la literatura de Hill que ha anat creixent fins a aquest llibre, el millor de tots tres. Notícies com el personatge principal, un mosso d'origen argentí, Héctor Salgado. Una caracterització de l'estereotip de l'investigador que fuig del clixé a les primeres

de canvi. Amb això aconseguix al mateix temps un personatge que és un bon paio sense ser cap heroi, un paio fora de lloc, impregnat d'una tristor que no li impedeix gaudir de coses domèstiques i trivials. Salgado s'esforça a ser proper i real tant com en Hill a fer-ho versemblant. La desaparició de Ruth, la seva exdona, vertebrava la trilogia com a leitmotiv però l'autor fa que sigui la melodia d'una cançó que també conté altres ingredients molt treballats: personat-

ges, escenaris i situacions policials que sobren i es tanquen a cada llibre. El món d'en Hill està perfumat dels fantasmes de les coses properes i perdudes, de la recerca d'allò que ja se sap que no es tornarà a tenir: un amor, la felicitat o la mateixa vida. Però això, escrit amb minúscules, amb una prosa eficaç, mai afectada, al servei de les regles del joc del gènere.

A *Los amantes de Hiroshima* –amb escena inicial visualment potent com a *El verano...*– una complexa trama respecte a la descoberta dels cadàvers d'una parella d'amants ens fica en una investigació que serveix –d'una manera indirecta– per resoldre sense estafes la desaparició de l'exdona de Salgado.

El veí del costat no només escriu. El veí del costat és escriptor i a més sap vendre molts llibres. La qual cosa no és sempre senyal de talent però tampoc un estigma de no tenir-ne. Així que, com deia Jack The Ripper, anem a pams. Si no, acabarem per confondre-ho tot i ens dispararem amb les pistoles als peus. *

Toni Hill ha publicat la novel·la amb què tanca la trilogia que tenia prevista ANA PORTNOY